

D ů v o d y:

Stěžovatelé, napadající usnesení rekursního soudu, jímž bylo usnesení soudu prvé stolice potvrzeno, vytýkají mu, že jest se zákonem i se spisy v rozporu. Leč neprávem. Výbavou podle Šu 1231 obč. zák. jest rozuměti příspěvek rodičů, jenž se zakládá na zákonné povinnosti a při sňatku syna se stává jeho nárokem, za účelem zařízení manželské domácnosti a jenž pozůstává v penězích nebo jiných majetkových předmětech. Nárok tento dle ustálené judikatury nepomíjí tím, že nebyl hned při sňatku požadován, nýbrž může se tak státi i později, a nesejde vůbec na tom, proč nebyl ihned vznesen — vždyť v tomto mlčení syna nelze podle Šu 863 obč. zák. spatřovati vzdání se tohoto nároku. Názor stěžovatelův, že by tímto pozdějším žádáním byl uplatňován nárok podle Šu 1042 obč. zák. a mohl jen sporem býti vymáhán, nelze sdíleti, poněvadž vyměření jeho přísluší nespornému soudci a jen částkou jím stanovenou by mohl býti za rodiče vynaložen, a mimo to přičí se Šu 1221 obč. zák. — jež cituje § 1231 obč. zák. — dle něhož o tomto nároku rozhoduje soudce dle volného uvážení, vyšetřiv okolnosti, aniž smí při tom majetkové poměry přísně zjišťovati. Dle doslovu tohoto ustanovení měl zákonodárce na mysli jediné nesporné řízení a vyloučil řízení sporné, neobmeziv nesporného soudce, by postupoval po rozumu Šu 2 čís. 7 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., kdyby prostředky nesporného řízení nestačily, by bylo o věci rozhodnuto.

Čís. 3989.

V dovolacím spisu netřeba uvéstí dovolací soud.

Odpůrčí řád.

Ustanovení Šu 2 čís. 3 odp. řádu se vztahuje na všechna právní jednání bez rozdílu jejich druhu, tedy také na zřízení práva zástavního pro jakoukoliv pohledávku. Rozdíl mezi ustanovením Šu 2 čís. 3 a Šu 3 čís. 3 spočívá v tom, že odporovatelnost podle Šu 3 čís. 3 není tak, jako podle Šu 2 čís. 3, vyloučena, když odporovatelovu odpůrci nebyl a nemohl býti znám poškozovací úmysl dlužníkův.

Útraty odpůrčího sporu nejsou účastny žalobcova odpůrčího práva.

(Rozh. ze dne 17. června 1924, Rv II 233/24.)

Žalobci prodali ve veřejné dražbě Vilému B-ovi nemovitost. Dle dražebních podmínek měl hradit dávku z přírůstku hodnoty kupitel. Ježto Vilém B. dávky nezaplatil, byli nuceni zaplatiti ji žalobci, již na to žalovali Viléma B-a o náhradu zaplacené dávky. Spor vysoudili, avšak exekuce na svršky Viléma B-a zůstala bezvýslednou. V té době bylo vloženo na nemovitost Viléma B-a zástavní právo pro pohledávku jeho otce Josefa B-a. Žaloba na Josefa B-a, by uznáno bylo právem, že zřízení práva zástavního dluhopisem ze dne 19. ledna 1922 na nemovitosti vl. č. 5 v S. Vilémem B-em pro pohledávku Josefa B-a ve výši 80.000 Kč s přísl. a knihovní vklad tohoto práva zástavního ve vl. čís. 5 v S. jsou vůči žalující straně bezúčinný a strana žalovaná jest povinna

svoliti, by zástavní právo pro část její pohledávky 55.390 Kč 11 h s 5% úroky a útratami sporu, útratami exekuce a dalšími útratami exekucními, jakož i útratami tohoto sporu bylo převedeno na stranu žalující s poznámkou přednosti pořadí před zbytkovou pohledávkou strany žalované, byla o b ě m a n i ž š í m i s o u d y zamítnuta, o d v o l a c í m s o u d e m z těchto d ů v o d ů: Podle §u 2 (3) odpůrčího řádu jsou odporovatelná všechna právní jednání, kterými dlužníkovi věřitelé jsou zkráceni a která dlužník předsevzal v posledních dvou letech vůči svému manželu, před neb po sňatku, vůči jiným blízkým příbuzným nebo v prospěch těchto, leda že by druhé straně v době, kdy právní jednání bylo předsevzato, ani nebyl ani nemusil býti znám úmysl dlužníka, poškoditi tím věřitele. Jest zjištěno, že žalovaný v listopadu 1920 zapůjčil svému synu Vilému B-ovi 75.000 Kč na zaplacení nejvyššího podání za vydraženou usedlost a že nechtěl hned zajištění své pohledávky na nemovitosti synem koupené, ale že teprve dne 19. ledna 1922 mu Vilém B. vystavil vkladní dluhopis na zápůjčku, když jeho žádost o snížení dávky z přírůstků hodnoty byla zamítnuta a když Vilém B. žalovanému oznámil, že se na něho hrne dávka z přírůstků hodnoty. Na základě tohoto dluhopisu bylo podle knihovního výtahu, na uvedené nemovitosti hned 21. ledna 1922 vloženo právo zástavní pro pohledávku žalovaného 80.000 Kč s přísl. Tomuto právnímu jednání odporují žalobci, poněvadž byli tím zkráceni, že se svou pohledávkou 55.390 Kč 11 h s přísl., na Vilému B-ovi nedobytnou, v knihovním pořadí na uvedené nemovitosti přišli za pohledávku žalovaného. Při provedené exekuční dražbě této nemovitosti a rozvrhu nejvyššího podání nedošlo ani na úplné zaplacení pohledávky žalovaného, pohledávka žalobců vyšla úplně na prázdno. Ačkoliv zmíněné právní jednání podle §u 2 (3) odp. ř. je odporovatelným, není zde podmínky pro odpůrčí nárok a to zkrácení žalobců vytykávaným právním jednáním. V dalším vycházel odvolací soud z názoru, že jde tu o dávku z přírůstků hodnoty dle zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. a že žalobci zavinili své zkrácení opominutím, ježto se k napotomní dražbě, v níž byla nemovitost č. p. 5 Vilému B-ovi exekučně prodána, nedostavili, a nároku na náhradu zaplacené dávky neuplatnili.

N e j v y š š í s o u d změnil rozsudky nižších soudů v ten způsob, že zřízení práva zástavního dluhopisem ze dne 19. ledna 1922 na nemovitosti, zapsané ve vložce čís. 5 pozemkové knihy pro katastrální obec S., Vilémem B-em pro pohledávku žalovaného Josefa B-a ve výši 80.000 Kč s příslušenstvím a knihovní vklad tohoto práva zástavního v uvedené vložce č. 5 jsou vůči žalobcům neúčinný a že žalovaný jest pod d ů h o - n e m práva povinen svoliti, aby zástavní právo za část pohledávky žalobcu 55.390 Kč 11 h s 5% úroky od 1. prosince 1922, s útratami sporu 1.244 Kč, útratami exekuce 515 Kč 30 h a dalšími útratami exekucními, — bylo převedeno na žalobce s poznámkou přednostního pořadí před zbytkem pohledávky žalovaného Josefa B-a.

D ů v o d y:

Žalovaný vytyká v odvolací odpovědi, že ve spisu dovolacím není uveden dovolací soud, ale tato okolnost jest nerozhodna, poněvadž z

srovnání Šu 506 s ustanovením Šu 467 čís. 1 c. ř. s. zřejmě vysvětluje, že odvolatel ovšem povinen jest, uvést v odvolacím spise mimo jiné též soud odvolací, ale v dovolacím spise není třeba, uvést soud dovolací, a to zajisté proto, poněvadž pro všechny právní rozepře v celém státě jest jediný dovolací soud a tedy nemůže vzejíti nikdy pochybnost, který soud jest zákonem povolán, by jako dovolací soud rozhodl. Žalobcové uplatňují dovolací důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s. a to právem. Žalobní žádost, o které bylo v tomto sporu rozhodnuto rozsudkem prvního soudu v neprospěch žalobců, dlužno posuzovati podle ustanovení Šu 2 čís. 3 ve spojení s Šem 4 a podle Šu 8 odpůrčího řádu. Podmínky těchto zákonných předpisů jsou zde, neboť podle skutkových zjištění nižších soudů jsou žalobci věřiteli Viléma B-a pohledávkou 55.390 Kč 11 h s příslušenstvím, tato pohledávka je vykonatelná, exekuce na jmění Viléma B-a by nevedla k uspokojení žalobců, tito pak odporují svou žalobou právnímu jednání, kterýmž Vilém B. zřídil žalovanému zástavní právo za pohledávku 80.000 Kč a kteréž bylo předsevzato 19. ledna 1922, tedy ve lhůtě dvou roků před podáním odpůrčí žaloby, Vilém B. předsevzal toto právní jednání v úmyslu, poškoditi žalobce jako své věřitele, tito jím skutečně poškozeni byli, poněvadž žalovaný nabyl jím práva zástavního za svou pohledávku na nemovitosti, zapsané ve vložce čís. 5 pozemkové knihy pro katastrální obec S., jejíž hodnota (trhová cena), za ni ve dražbě docílená, nestačila by k úhradě pohledávky žalobců, kdyby pohledávka žalovaného měla před ní přednost, konečně pak žalovaný jest vlastním otcem Viléma B-a, tedy blízkým jeho příbuzným podle Šu 2 čís. 3 a Šu 4 odp. řádu, aniž v tomto sporu dokázal podle Šu 2 čís. 3, že nevěděl a nemohl vědět v době zřízení práva zástavního o poškozovacím úmyslu Viléma B-a. Že Vilém B. měl tento poškozovací úmysl a že žalovaný o něm věděl, vysvětluje ze skutkových zjištění rozsudku soudu odvolacího a ze skutkové okolnosti, potvrzené Vilémem B-em jako svědkem, že a jakým způsobem došlo ke zřízení práva zástavního za pohledávku žalovaného teprve v lednu 1922 po doručení platebního rozkazu a po zamítnutí žádosti za snížení dávky z přírůstku hodnoty. Že Vilém B. jest nemajetným, plyne z dopisu obecního úřadu v S. ze dne 19. července 1923 a ze seznání Viléma B-a. Žalobní žádost vyhovuje formálně předpisu Šu 12 odpůrčího řádu. Žalovaný namítal v první stolici a namítá i nyní v dovolací odpovědi proti žalobnímu nároku, že zřízením práva zástavního za pohledávku žalovaného a jeho vkladem do knih pozemkových nenastalo zmenšení majetku Viléma B-a ve prospěch žalovaného na úkor žalobců proto, poněvadž žalovaný měl již z dřívější doby pohledávku proti Vilému B-ovi ze zápůjčky ve výši 80.000 Kč. Ale to jest v tomto sporu nedůležité, neboť v Šu 2, čís. 3 odp. řádu není odporovatelnost učiněna závislou na zmenšení majetku dlužníkovým právním jednáním, jemuž jest odporováno, nýbrž na poškození věřitelů vůbec, bez ohledu na to, zdali majetek dlužníkův byl zmenšen čili nic. Rozhodno jest, že věřitelé byli právním jednáním poškozeni, což může nastati nejen zmenšením jmění dlužníkovy, ale také, jak tomu právě jest v tomto případě, zřízením práva zástavního, jež poskytlo možnost knihovního zajištění pohledávky žalovaného před pohledávkou žalobců. Z okolnosti, že v čís. 3 Šu 3

odp. řádu jest výslovně uvedeno toliko zajištění v ě n a jako právní jednání, kterému lze odporovati, nelze usuzovati, že zajištění jiných nároků není právním jednáním, kterému by mohlo býti odporováno. Ustanovení Šu 2 čís. 3 odp. ř. se vztahuje podle svého všeobecného znění na všechna právní jednání bez rozdílu jejich druhu a tedy také na zřízení práva zástavního pro jakoukoli pohledávku; rozdíl mezi ustanovením Šu 2 čís. 3 a Šu 3 čís. 3 spočívá v tom, že odporovatelnost podle Šu 3 čís. 3 není tak, jako podle Šu 2 čís. 3, vyloučena, když odporovatelovu odpůrci nebyl a nemohl býti znám poškozovací úmysl dlužníkův. Odvolací soud n e p r á v e m použil na prospěch žalovaného předpisu zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. a okolnosti, že žalobci při rozvrhu tržové ceny nepřihlásili své pohledávky a neuplatňovali pro ni přednostního zákonného práva zástavního, následkem čehož nebyl na ni vzat zřetel při rozvrhu. To plyne zřejmě z okolnosti, že nejde o dávku z přírůstku hodnoty podle tohoto zákona z roku 1920 čís. 309, nýbrž podle vládního nařízení ze dne 23. září 1920, čís. 545 sb. z. a n., což žalovaný v dovolací odpovědi též výslovně uznává. V tomto sporu nelze tudíž užiti předpisů §§ 20, 23 a 26 onoho zákona čís. 309. O výši pohledávky žalobců a jejího příslušenství není sporu. Dovolání jest podle toho oprávněno, — až ovšem na nárok žalobců, by žalovaný byl uznán povinným svoliti k převodu práva zástavního též ve prospěch útrat tohoto sporu, neboť tyto útraty nejsou příslušenstvím pohledávky žalobců proti Vilému B-ovi a tedy nejsou účastny odpůrcího práva žalobců.

Čís. 3990.

Žaloba o bezúčinnost vojenského náhradního nálezu podle zákona ze dne 6. června 1887, čís. 72 ř. zák.

Důstojník zodpovídá i za schodek přivoděný předchůdcem, pak-li toho, přejímaje oddíl, nevytkl.

(Rozh. ze dne 17. června 1924, Rv II 252/24.)

Žalobce převzal velitelství rotý od dosavadního velitele D-a, který hned po tom uprchl do Rumunska, neznámo kam. Žalobce nepřevzal správu ani dle inventáře, ani dle množství a nehlásil v tom směru služební cestou ničeho. Teprve při předávání rotý nově ustanovenému veliteli kapitánu Josefu B-ovi dne 31. srpna 1920 byl při porovnání výkazu zkontrolovacího a uzavřeného inventáře zjištěn schodek na výzbroji, výstroji a lůžkových součástkách v úhrnné ceně 18.475 Kč 60 h. Peníz tento byl žalobci nálezem zemského vojenského velitelství předepsán k náhradě. Stížnost do nálezu ministerstvo Národní obrany zamítlo. Žaloba o bezúčinnost nálezu byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ě c h t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

S hlediska důvodu čís. 4 Šu 503 c. ř. s. uvedeno jest v dovolacím spisu toto: Žalobce není povinen dokazovati, že škody nezavinil, nýbrž